

Zastupljenost atributa Parka prirode Kopački rit u turističkoj ponudi subjekata na području Baranje

---

Jeger, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Virovitica University of Applied Sciences / Veleučilište u Virovitici**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:165:147101>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-17**

Repository / Repozitorij:

[Virovitica University of Applied Sciences Repository - Virovitica University of Applied Sciences Academic Repository](#)

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI

Stručni prijediplomski studij Menadžment

LUCIJA JEGER

ZASTUPLJENOST ATRIBUTA PARKA PRIRODE KOPAČKI RIT U
TURISTIČKOJ PONUDI SUBJEKATA NA PODRUČJU BARANJE
ZAVRŠNI RAD

VIROVITICA, 2023

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI

Stručni prijediplomski studij Menadžment

ZASTUPLJENOST ATRIBUTA PARKA PRIRODE KOPAČKI RIT U
TURISTIČKOJ PONUDI SUBJEKATA NA PODRUČJU BARANJE
ZAVRŠNI RAD

Predmet: Ruralni turizam i prirodna baština

Mentor:

dr.sc. Božidar Jaković, v.pred.

Student:

Lucija Jeger

VIROVITICA, 2023.

Veleučilište u Virovitici

OBRAZAC 2

ZADATAK ZAVRŠNOG / DIPLOMSKOG RADA

Student/ica: JEGER LUCIJA **JMBAG:** 0307017036

Studij: Menadžment **Modul:** Menadžment ruralnog turizma

Imenovani mentor: dr.sc. Božidar Jaković, v.pred.

Imenovani komentor:

Naslov rada:

Zastupljenost atributa Parka prirode Kopački rit u turističkoj ponudi subjekata na području Baranje

Puni tekst zadatka rada:

Studentica će u izradi završnog rada koristiti podatke iz dostupne domaće i inozemne literature te raspoloživih domaćih i inozemnih baza podataka, kao i relevantnih web stranica. Temeljem prikupljenih podataka, studentica će najprije prikazati osnovna obilježja turizma u parkovima prirode. Poseban teorijski osvrt rada usmjeren je na prikaz obilježja područja te turističko-atraksijske osnove Parka prirode Kopački rit. U specifičnom dijelu rada razmatrat će se glavni atributi turističko-atraksijske osnove Parka prirode Kopački rit te glavna obilježja turističke ponude na području Baranje u kontekstu vodećih turističkih proizvoda. Pored analize sekundarnih podataka, studentica će provesti i empirijsko istraživanje s ciljem utvrđivanja zastupljenosti i oslanjanja subjekata s područja Baranje na attribute Parka prirode Kopački rit pri pružanju proizvoda i usluga posjetiteljima.

Datum uručenja zadatka studentu/ici: 23. 10. 2023.

Rok za predaju gotovog rada: 16. 11. 2023.

Mentor:

dr.sc. Božidar Jaković, v.pred.

Dostaviti:

1. Studentu/ici
2. Povjerenstvu za završni i diplomski rad - tajniku

ZASTUPLJENOST ATRIBUTA PARKA PRIRODE KOPAČKI RIT U TURISTIČKOJ PONUDI SUBJEKATA NA PODRUČJU BARANJE

THE REPRESENTATION OF THE ATTRIBUTES OF THE KOPAČKI RIT NATURE PARK IN THE TOURIST OFFERINGS OF ENTITIES IN THE BARANJA REGION

SAŽETAK - Fokus ovog završnog rada stavljen je na utvrđivanje zastupljenosti i oslanjanja subjekta s područja Baranje na attribute Parka prirode Kopački rit pri pružanju proizvoda i usluga posjetiteljima. Za početak, opisan je turizam u parkovima prirode, u drugome dijelu rada promatra se posebnost područja Parka prirode Kopački rit, istražujući njegov geografski položaj, značaj, te posjedovno stanje. Park je smješten je na sjeveroistoku Hrvatske i predstavlja izvanredan prirodni kompleks površine preko 23 tisuće hektara. Njegova geografska pozicija na području Baranje čini ga dragocjenim ekosustavom s bogatom florom i faunom. U trećem dijelu rada, istražuje se stanje i potencijal razvoja turizma u Ritu s fokusom na turističku atrakcijsku osnovu. Ovaj prostor obiluje geološkim, klimatskim, biljnim i životinjskim značajkama koje privlače posjetitelje. Pored toga, smještajni kapaciteti, turistički promet te analiza prezentacije turističke ponude u medijima ključni su za razumijevanje turističke industrije. Nadalje, opisana su glavna obilježja turističke ponude Baranje i opisane su najzastupljenije vrste turizma. Poseban naglasak stavljen je na dostupnost aktivnosti u Parku prirode Kopački rit, kao što su plovidba brodom, promatranje ptica, izleti kanuom i mnoge druge, koje omogućuju posjetiteljima dublji uvid u prirodnu ljepotu ovog područja. Rad uključuje empirijsko istraživanje s detaljnom metodologijom u svrhu utvrđivanja zastupljenosti atributa Parka prirode Kopački rit u turističkoj ponudi subjekata na području Baranje. Interpretacija dobivenih rezultata pomaže u razumijevanju potreba posjetitelja i razvoju turističke ponude.

Ključne riječi: Kopački rit, Park prirode, turizam, Baranja, zaštićeno područje

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. TURIZAM U PARKOVIMA PRIRODE.....	2
3. POSEBNOSTI PODRUČJA PARKA PRIRODE KOPAČKI RIT	3
3.1. Geografski i prometni položaj	3
3.2. Značaj područja	6
3.3. Posjedovno stanje	7
4. STANJE I POTENCIJAL RAZVOJA TURIZMA U PARKU PRIRODE KOPAČKI RIT	9
4.1. Turistička atrakcijska osnova	9
4.1.1. Geološke značajke, klima i voda	9
4.1.4. Biljni i životinjski svijet	11
4.1.7. Turističke staze, putovi i ceste.....	12
4.2. Smještajni kapaciteti.....	12
4.3. Turistički promet	13
4.4. Analiza prezentacije turističke ponude u sredstvima komunikacije.....	14
5. GLAVNA OBILJEŽJA TURISTIČKE PONUDE BARANJE	16
5.1. Eno – gastronomski turizam	16
5.1.1. Restoran i vinarija Josić.....	16
5.1.2. Vina Belje.....	17
5.1.3. Restoran Baranjska kuća	17
5.2. Cikloturizam	18

5.4. Turizam temeljen na prirodi	19
5.4.1. Eko Center Zlatna Greda	19
5.2. Aktivnosti koje se nalaze u Parku prirode Kopački rit.....	20
6. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE	21
6.1. Metodologija istraživanja	21
6.2. Interpretacija dobivenih rezultata	21
7. ZAKLJUČAK.....	29
8. POPIS LITERATURE.....	30
10. POPIS ILUSTRACIJA.....	32

1. UVOD

Park prirode Kopački rit, smješten u Baranji, jedan je od najvrjednijih prirodnih resursa u Republici Hrvatskoj i regiji. Ovaj bogati ekosustav privlači pažnju ne samo stručnjaka za zaštitu okoliša već i turista, te se sve više prepoznaje kao turistička destinacija. Stanište brojnih biljnih i životinjskih vrsta, vlažna područja i prekrasni krajolici Kopačkog rita pružaju posjetiteljima jedinstveno iskustvo prirode.

Cilj ovog završnog rada jest analizirati zastupljenost atributa Parka prirode Kopački rit u turističkoj ponudi subjekata na području Baranje i istražiti kako ti atributi doprinose turističkim subjektima. Istodobno, istražiti će se raznolikost turističkih atrakcija, smještajnih kapaciteta te turističkog prometa u Kopačkom ritu kako bi se bolje razumjelo trenutno stanje i potencijal razvoja turizma na tom području. Nadalje, kroz empirijsko istraživanje, prikupljeni su podaci o percepciji i utjecaju Kopačkog rita na turističku ponudu subjekata u Baranji. Sastavljanje relevantnih zaključaka pomaže boljem razumijevanju interakcije između prirodnih resursa i turizma, što je od ključnog značaja za razvoj održivog turizma na ovom području.

Fokus završnog rada usmjeren je na analizu veze između Kopačkog rita i turističkih subjekata u Baranji, pri čemu je posebno istraženo kako atributi Parka doprinose turističkim subjektima na tom području. U nastavku, u drugom poglavlju, razmatra se turizam u parkovima prirode i ulogu koju ti prirodni rezervati igraju u privlačenju turista i promociji održivog turizma. U trećem poglavlju, analiziraju se posebnosti područja Parka prirode Kopački rit, uključujući geografski i prometni položaj, značaj područja te posjedovno stanje. Nadalje, četvrto poglavlje posvećeno je stanju i potencijalu razvoja turizma u Parku, istražujući turističke atrakcije koje ovo područje nudi, smještajne kapacitete, turistički promet u Kopačkom ritu te analizirajući prezentaciju turističke ponude Rita u sredstvima komunikacije. Peto poglavlje detaljno istražuje glavna obilježja turističke ponude Baranje, s naglaskom na eno-gastronomski turizam, cikloturizam te turizam temeljen na prirodi. Nakon teorijskog okvira i analize turističke ponude, u šestom poglavlju provedeni je empirijsko istraživanje koje će nam omogućiti bolje razumijevanje stvarnih veza između Kopačkog rita i turističkih subjekata na području Baranje. Metodologija istraživanja i interpretacija dobivenih rezultata ključne su komponente ovog poglavlja. Na kraju, sedmo poglavlje donosi zaključke temeljene na analizi i interpretaciji prikupljenih podataka, pružajući uvid u važnost atributa.

2. TURIZAM U PARKOVIMA PRIRODE

U današnjem dinamičnom svijetu turizma, gdje se putnici sve više okreću prema očuvanju prirode i traže iskustva koja pružaju dublju povezanost s okolišem, turizam u parkovima prirode sve više dobiva na važnosti. Mijenjanje preferencija kod turista postavlja fokus na očuvanje prirodnih ljepota, održivost destinacija i autentična iskustva u divljini. Ovaj trend odražava sve veći interes za zaštitom prirode i želju za bijegom od urbanog stresa. Turističke destinacije koje obuhvaćaju parkove prirode postaju magnet za putnike koji žele otkriti divljinu, promatrati jedinstvenu floru i faunu, te doživjeti netaknutu prirodu. U ovom odlomku, istražiti ćemo značaj turizma u parkovima prirode u današnje vrijeme i kako takva vrsta turizma ispunjava promijenjene potrebe i želje turista, istovremeno pridonoseći očuvanju prirode i podržavajući lokalne zajednice koje žive u blizini ovih predivnih prirodnih resursa. Među ukupno devet kategorija zaštićenih područja, postoji jasna podjela između onih koja imaju državni značaj, uključujući stroge rezervate, nacionalne parkove, parkove prirode posebne rezervate, te onih koja imaju regionalno-lokalni značaj, u što spadaju spomenici prirode, regionalni parkovi, značajni krajobrazi, spomenici parkovne arhitekture i park-šume (Jaković, 2023).

Ovaj završni rad fokusiran je na turizam u parkovima prirode, pa je važno i napomenuti glavne karakteristike parkova prirode. Uspoređujući parkove prirode s nacionalnim parkovima, primjećujemo da, iako nacionalni parkovi često obiluju iznimnim prirodnim fenomenima i rijetkim resursima, parkovi prirode nude nešto manju razinu atraktivnosti u pogledu prirodnih pojava. No, važno je napomenuti da parkovi prirode često imaju manja ograničenja u pogledu razvoja, budući da se nalaze unutar blažeg zakonskog okvira. To omogućuje veću slobodu za održivo korištenje resursa i prostora, što uključuje investicije u javnu i turističku infrastrukturu te druge nadogradnje, kako je opisano u istraživanju Jaković i sur. (2019).

Park prirode predstavlja veliko prirodno ili djelomično obrađeno područje kopna i/ili vode koje posjeduje ekološke karakteristike koje su od značaja na međunarodnoj i nacionalnoj razini. Osim toga, ističe se zbog svojih posebnih krajobraznih obilježja, uloge u obrazovanju i kulturi, povijesnog značaja, te vrijednosti za turizam i rekreaciju (Vagaj, 2016). Parkovi prirode imaju značajan utjecaj na okoliš, društvo i gospodarstvo. Očuvanje prirodnih resursa je jedna od njihovih ključnih uloga, jer pomažu u očuvanju biološke raznolikosti, endemičnih vrsta i njihovih staništa. Osim toga, parkovi prirode služe kao središta za edukaciju i podizanje svijesti o važnosti očuvanja

prirode i održivog korištenja resursa. Pored toga, parkovi prirode često pružaju mogućnosti za istraživanje i rekreaciju u prirodi, što pozitivno utječe na fizičko i mentalno zdravlje ljudi. Gospodarski utjecaj parkova prirode također je značajan. Oni privlače turiste, stvarajući prilike za turizam i rekreaciju, te potiču lokalnu ekonomiju kroz turističke usluge, prodaju suvenira i ugostiteljske usluge (Ćurlin, 2018).

3. POSEBNOSTI PODRUČJA PARKA PRIRODE KOPAČKI RIT

Kopački Rit je park prirode smješten na ušću rijeke Dunav i njenog pritoka Drave. Ovisno o razini vode, ove dvije rijeke konstantno oblikuju izgled Kopačkog Rita, stvarajući impresivan mozaik jezera, kanala, bara, pješčanih otoka, poplavnih šuma, tršćaka i vlažnih livada. Ovo područje predstavlja jedno od najbolje sačuvanih poplavnih područja u Europi, a Posebni zoološki rezervat označava najvrjedniji dio Parka. Kopački Rit se ističe iznimnom ljepotom krajolika i visokom biološkom raznolikošću. Čitav Rit je poznat kao stanište mnogih močvarnih ptica, populacija običnog jelena i posebno orla štekavca, koji je simbol Parka.¹ U nastavku teksta opisan je geografski i prometni položaj Kopačkog rita, zatim je analiziran značaj Rita u aspektima hidrologije, vegetacije i zoologije. Na koncu je izneseno posjedovno stanje te vlasnički status unutar Parka prirode Kopački rit.

3.1. Geografski i prometni položaj

Park prirode Kopački rit nalazi se na sjevernom dijelu Republike Hrvatske, što ga čini dijelom šireg geografskog područja istočne Hrvatske. Ovo nizinsko područje smješteno je unutar geografske regije Baranja, s većinom terena niskog položaja između rijeka Drave i Dunava te državne granice s Mađarskom. Prostire se od sjevera rijeke Drave do ušća Drave u Dunav, prateći obalu Dunava s obje strane. Istočna granica Parka prirode označena je državnom granicom prema Srbiji i Crnoj Gori.² Na Slici 1. može se vidjeti položaj Kopačkog Rita u odnosu na cijelu Hrvatsku.

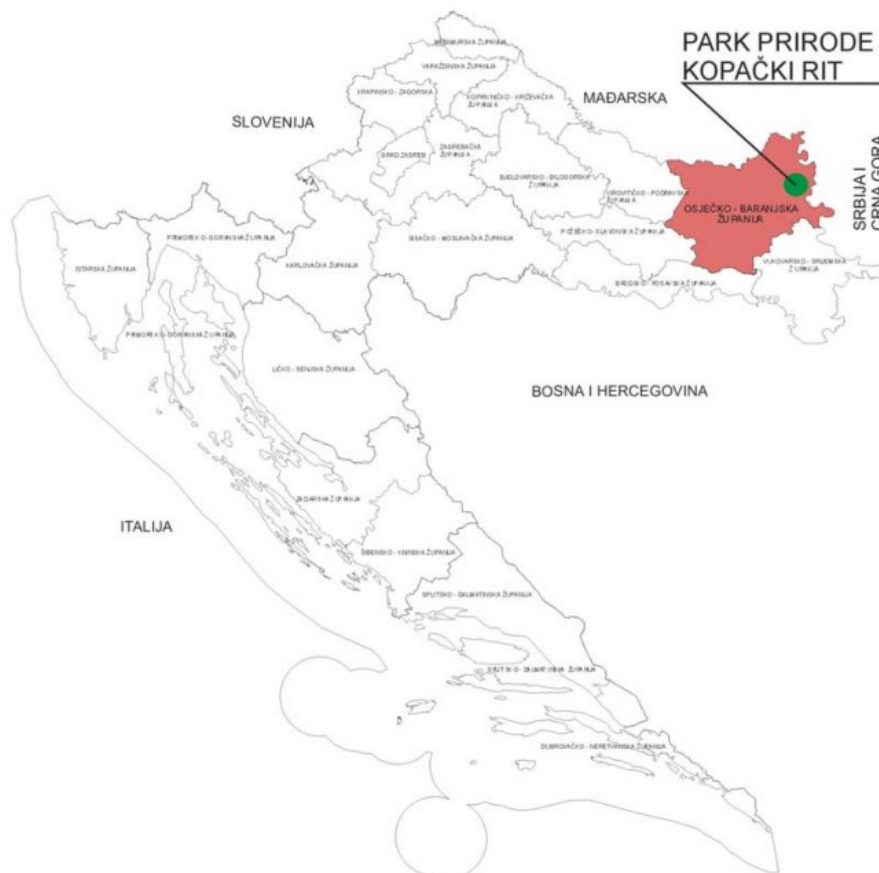
¹ Park prirode Kopački rit, <https://pp-kopacki-rit.hr> (7.10.2023.)

² Prostorni plan Parka prirode Kopački rit,

<https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Planovi/PPKopacki-rit-web/00-PPKopacki-rit-tekst.pdf>

Kopački rit nalazi se u Osječko-baranjskoj županiji koja graniči sa četiri županije: Virovitičko-podravskom, , Brodsko-posavskom, Požeško-slavonskom i Vukovarsko-srijemskom.

Slika 1. Položaj u širem smislu

Izvor: Prostorni plan Parka prirode Kopački rit,

<https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Planovi/PPKopacki-rit-web/00-PPKopacki-rit-tekst.pdf> (7.10.2023.)

Slika 2. prikazuje vanjske granice Parka prirode, na proširenom području duž zapadnog i sjevernog ruba nekadašnje poplavne doline, smještene su naselja kao što su Bilje, Kopačevo, Vardarac, Lug, Suza, Zmajevac, Grabovac, Batina, Kneževi Vinogradi, i Zlatna Greda. Treba napomenuti da je Bilje naselje koje se ističe kao mjesto s više urbanog karakterističnog razvoja, dok su ostala naselja više ruralna u svom izgledu i strukturi.³

³ Plan upravljanja parkom Prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_upravljanja.pdf (7.10.2023)

Slika 2. Položaj u užem smislu

Izvor: Plan upravljanja Parkom prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_upravljanja.pdf (7.10.2023)

Grad Osijek smjestio se na desnoj strani rijeke Drave, jugozapadno od Parka Prirode, Osijek je glavno makro regionalno središte istočne Hrvatske. S druge strane rijeke, na lijevoj obali, nalazi se prigradsko naselje Podravlje. Prema jugu i jugoistoku, možete pronaći naselja kao što su Sarvaš, Nemetin, Bijelo Brdo i Aljmaš, koja se svi nalaze na udaljenosti do 5,0 kilometara zračne linije od Parka prirode.⁴

⁴ Plan upravljanja parkom Prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_upravljanja.pdf (7.10.2023)

3.2. Značaj područja

Močvarni riječni ekosustavi duž lijeve i desne obale Dunava u Baranji i Bačkoj čine izuzetno jedinstveno prirodno područje, koje predstavlja ostatak nekadašnjih prostranih prirodnih močvara. Rezervat ima višestruko značenje u znanstvenom smislu, uključujući aspekte hidrologije, vegetacije i zoologije. On je posljednje stanište za razmnožavanje u dunavsko-dravskoj regiji, jedinstveno stanište za gniježđenje različitih močvarnih ptica te dom mnogih vrsta srednjoeuropske faune.⁵

Kopački rit sadrži 44 zaštićenih vrsta riba, 11 vrsta vodozemaca, 10 vrsta gmazova, 55 vrsta sisavaca i zabilježeno je prisustvo 285 različitih vrsta ptica.⁶ Od biljnih vrsta, u Kopačkom ritu možemo pronaći mnogo onih rijetkih i ugroženih, posebno onih koje preferiraju vlažna močvarna okoliša. No, oko Parka prirode Kopački rit, na sušnijim terenima, također se nalazi niz biljnih vrsta koje su zanimljive za Hrvatsku, pri čemu neke od njih rastu samo na tom području.⁷

Ekološka mreža obuhvaća ključna područja za očuvanje ugroženih vrsta i ekološke sustave. Nacionalna ekološka mreža, sastoji se od povezanih područja koja pridonose očuvanju ravnoteže i raznolikosti. Za međusobnu komunikaciju i migraciju, ekološki važna područja trebaju biti povezana koridorima.⁸

U poplavnoj dolini kojom protječe rijeka Dunav u Baranji, registrirano je sedam područja unutar Nacionalne ekološke mreže od kojih se četiri nalaze u Kopačkom ritu:

- Podunavlje i donje Podravlje: Ovo područje uključuje cijeli Park prirode Kopački rit i proteže se duž rijeka Dunav i Drava izvan granica zaštićenog područja. Posebno se ističe kao međunarodno značajno zaštita divljih ptica.
- Kopački rit: Ovdje se obuhvaća cijelo područje Parka prirode Kopački rit u njegovim granicama. Ono igra ključnu ulogu u očuvanju rijetkih i ugroženih vrsta riba, vodozemaca,

---

⁵ Prostorni plan Parka prirode Kopački rit, <https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Planovi/PPKopacki-rit-web/00-PPKopacki-rit-tekst.pdf> (8.10.2023.)

⁶ Master plan turizma Osječko-baranjske županije, https://obz.hr/hr/pdf/savjetovanje_sa_zainteresiranom_javnoscu/2017/20170110_mp_obz_final_korekcije_z_javnu_raspravu_za_web.pdf (8.10.2023.)

⁷ Plan upravljanja Parkom prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_upravljanja.pdf (8.10.2023.)

⁸ Plan upravljanja Parkom prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_upravljanja.pdf (8.10.2023.)

gmazova, sisavaca te različitih tipova staništa.

- Ribnjaci Podunavlje: Ovo područje obuhvaća sve ribnjake u sastavu Parka prirode Kopački rit. Oni su od iznimne važnosti za očuvanje močvarnih ptica i rijetkih te ugroženih tipova staništa vodenih i močvarnih vegetacija.
- Kopački rit - livade: Ovdje se radi o staništima livada poznatih kao Cnidion dubii, što su ugroženi tipovi staništa na europskoj razini.⁹

3.3. Posjedovno stanje

Za identifikaciju vlasničkog statusa unutar Parka prirode "Kopački rit", koristili su se službeni dokumenti. To uključuje dokumentaciju iz Katastarskog registra prirodnog parka "Kopački rit" za katastarske općine Lug, Kopačevo, Vardarac i Zmajevac II, koja datira iz 2000. godine. Također su korišteni posjedovni listovi za katastarsku općinu Kneževi Vinogradi, koji su izdani od strane Javne ustanove "Kopački rit". U priloženoj Slici 3. evidentirano je sedam glavnih vlasnika ili posjednika zemljišta, uključujući Republiku Hrvatsku, Hrvatske šume, Hrvatske vode, Belje d.d. - Darda, Javnu ustanovu "Kopački rit", privatne vlasnike, kao i jedinice lokalne samouprave koje su odgovorne za upravljanje cestama.¹⁰

Slika 3. Posjedovno stanje

Redni broj	Naziv posjednika	Površina (ha)	%
1.	Republika Hrvatska	3.011,19	13,18
2.	Hrvatske šume	16.229,73	71,05
3.	Hrvatske vode	1.405,92	6,15
4.	Belje d.d. – Darda	1.407,65	6,16
5.	Javna ustanova "Kopački rit"	14,07	0,06
6.	Privatno	438,80	1,92
7.	Republika Hrvatska i jedinice lokalne samouprave - ceste	339,05	1,48
UKUPNO:		22.846,41	100%

Izvor: Prostorni plan Parka prirode Kopački rit,

<https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Planovi/PPKopacki-rit-web/00-PPKopacki-rit-tekst.pdf> (8.10.2023.)

⁹ Plan upravljanja Parkom prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_upravljanja.pdf (8.10.2023.)

¹⁰ Prostorni plan Parka prirode Kopački rit, <https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Planovi/PPKopacki-rit-web/00-PPKopacki-rit-tekst.pdf> (8.10.2023.)

Navedeno vlasničko stanje je suprotno od informacija koje su dostupne u "Hrvatskim šumama", gdje su navedeni vlasnici na području Parka prirode koji se mogu vidjeti na Slici 4.

Slika 4. Vlasništvo zemljišta u Parku prirode Kopački rit prema Hrvatskim šumama d.o.o.

Posjednici i korisnici	Obraslo	Neobraslo			Neplodno	Ukupno
		Poljopriv.	Proizvod.	Neproizv.		
h e k t a r a						
"Hrvatske šume"	5566	-	2023	6415	1356	15359
"Hrvatske vode"	-	-	-	nasip 114	49	163
PIK "Belje"	-	1453	-	-	ribnjak 634	2087
BARANJA	5566,11	1453	2023	6529	2039	17610
"Hrvatske šume"	1463	-	586	55	789	2893
PIK Apatin	-	804	-	-	-	804
Dunav-rijeka	-	-	-	-	930	930
BAČKA i Dunav	1463	804	586	55	1719	4627
PARK PRIRODE Σ	7029	2257	2609	6584	3758	22237

Izvor: Prostorni plan Parka prirode Kopački rit,

<https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Planovi/PPKopacki-rit-web/00-PPKopacki-rit-tekst.pdf> (8.10.2023.)

Prema informacijama dostupnim iz Hrvatskih šuma, oni su najveći vlasnik zemljišta unutar Parka prirode s ukupno 18.253 hektara, što čini otprilike 82% ukupnog područja. S druge strane, tvrtka PIK "Belje" posjeduje 2.087 hektara ili 9,3% ukupne površine, dok "Hrvatske vode" zajedno s rijekom Dunav imaju 1.093 hektara ili 4,9% područja.¹¹

Očito je da postoje razlike u podacima o ukupnoj površini i udjelu posjeda različitih vlasnika, ovisno o izvoru tih podataka. To sugerira potrebu za ažuriranjem i preciziranjem podataka o vlasničkom statusu unutar Parka prirode, posebno s obzirom na nedostatak preciznih katastarskih podataka.

¹¹ Prostorni plan Parka prirode Kopački rit, <https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Planovi/PPKopacki-rit-web/00-PPKopacki-rit-tekst.pdf> (8.10.2023.)

4. STANJE I POTENCIJAL RAZVOJA TURIZMA U PARKU PRIRODE KOPAČKI RIT

Ovaj dio završnog rada orijentiran je na stanje i potencijal razvoja turizma u Parku prirode Kopački rit, u nastavku opisana je turistička atrakcijska osnova Kopačkog rita, nakon turističke atrakcijske osnove opisani su smještajni kapaciteti, turistički promet te je analizirana prezentacija turističke ponude u sredstvima komunikacije.

4.1. Turistička atrakcijska osnova

U ovom dijelu opisani su ključnih elementi turističke atrakcijske osnove Parka prirode Kopački Rit. Fokus je postavljen na značaj geoloških karakteristika prostora. Osim toga, istražen je utjecaj klime i hidroloških značajki, uključujući bogatstvo vode na oblikovanje ovog ekosustava. Nadalje, analiziran je raznolik biljni i životinjski svijet koji ovaj park prirode nudi te je pružen vid u raznolikost vrsta. Proučavanjem turističkih staza, puteva i cesta stvara se uvid u načine na koje posjetitelji mogu istraživati i uživati u ovom jedinstvenom prirodnom okolišu.

4.1.1. Geološke značajke, klima i voda

S obzirom na njihove geološke karakteristike, na teritoriju Baranje možemo prepoznati tri glavna tipa područja. To uključuje nizinska područja (koja su povezana s rijekama i močvarnim staništima), ravničarska područja (kao što su lesne zaravni) i brdski dijelovi (koji su formirani zbog tektonskih procesa).¹²

Vlažna i močvarna područja, osobito poplavne doline, kao što je slučaj u Parku prirode Kopački rit, igraju ključnu ulogu u usporavanju protoka vode i taloženju čestica sedimenta. U Kopačkom ritu ovaj proces ima poseban značaj. Taloženje sedimenta u Kopačkom ritu pomaže u očuvanju staništa jer može spriječiti prekomjerno otjecanje vode nizvodno, čime se smanjuje rizik od poplava u donjem dijelu rijeke Dunav. Također, hranjive tvari poput fosfora i dušika, koje potječu iz poljoprivrednih izvora u okolici, mogu se taložiti u močvarnim sedimentima ili se transformirati kroz prirodne kemijske i biološke procese. Ove hranjive tvari mogu biti korisne za

---

¹² Prostorni plan Parka prirode Kopački rit, <https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Planovi/PPKopacki-rit-web/00-PPKopacki-rit-tekst.pdf> (9.10.2023.)

razvoj biljaka i ekosustava unutar samog Kopačkog rita, doprinoseći očuvanju biološke raznolikosti i ravnoteže u tom jedinstvenom prirodnom području.

Glavni faktori koji oblikuju klimu određenog područja uključuju njegovu geografsku širinu i opću cirkulaciju atmosfere. Kada razmatramo klimu područja Kopačkog rita, možemo primijetiti da se tijekom cijele godine nalazi unutar cirkulacijskog područja umjerenih širina, što rezultira četiri izražena godišnja doba i čestim te naglim promjenama vremenskih uvjeta. Najvažniji čimbenici koji utječu na klimu Kopačkog rita su njegova lokacija na jugoistočnom rubu velike Panonske nizine, njegova udaljenost od Atlantskog oceana, Duboki položaj unutar kopnenog područja, uz blizinu izoliranih planinskih lanaca i obližnjeg Jadranskog te Sredozemnog mora. (Cvitan, 2014 prema Zaninović i dr., 2008). Iz tog razloga je klima u Kopačkom ritu kontinentalna, ali nije izrazito kontinentalna zbog prisutnosti Jadranskog i Sredozemnog mora u blizini (Cvitan, 2014 prema Penzar, 1976)

Cijeli Kopački rit čini neodvojiv dio međunarodne mreže vlažnih i močvarnih područja koja ima veliku međunarodnu važnost. Područje parka prirode smješteno je na zaštićenom i poplavljenom terenu koji obuhvaća obale naših najvećih rijeka, Dunava i Drave. Ovo područje je podložno promjenama vodostaja tih rijeka koje utječu na njegovu dinamiku. Osim Dunava i Drave, hidrološku mrežu čine i različiti manji vodotoci kao što su Hulovski kanal, Čonakut, Novi kanal, Renovo ili Pusta fok, Nađhat, Vemeljski Dunavac, te Kopačko, Bijelo i Sakadaško jezero, koji su izuzetno važni dijelovi ove mreže. Većina bara i jezera zapravo su ostaci nekadašnjih korita rijeka, dok su neka od njih nastala erozijom tijekom povlačenja vode s poplavnog područja. Na primjer, Kopačko jezero je povezano s rijekom Dunav preko Hulovskog kanala i s Sakadašem preko kanala Čonakut. U blizini Sakadaša postoji ustava koja regulira protok stare Drave u područje Kopačkog rita.¹³

---

¹³ Plan upravljanja Parkom prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_upravljanja.pdf (10.10.2023.)

4.1.4. Biljni i životinjski svijet

Zbog blago valovitog terena u Kopačkom ritu, možemo vidjeti raznolikost staništa. Veći dio poplavne doline prekriven je šumama bijele vrbe, dok se na nešto višim terenima nalaze šume bijele vrbe i crne topole, a na još uzdignutijim područjima rastu šume hrasta lužnjaka. Vodene površine su dom zajednicama kao što su vodene leće, mrijesnjacki, krocnje, lokvanji i plavuni. Na povremeno poplavljenim površinama najčešće prevladavaju trščaci i zajednice visokih šaševa, što stvara karakterističan močvarni ambijent. Popis biljnih vrsta u Parku prirode obuhvaća više od 500 različitih biljaka, prema dosadašnjim istraživanjima.¹⁴ U Kopačkom ritu raste mnogo rijetkih i ugroženih biljnih vrsta, posebno onih koje preferiraju vlažna i močvarna staništa. No, i na okolnim sušnijim terenima oko Parka prirode Kopački rit, možemo pronaći niz zanimljivih biljnih vrsta koje su od posebnog interesa za Hrvatsku, a neke od njih rastu isključivo u tom području. U Kopačkome ritu raste čak 88 zaštićenih i strogo zaštićenih biljnih vrsta, uključujući močvarni šaš, bijeli glog, kuriku, divlju ružu, močvarnu peruniku, obalnu kiselicu, dugolisnu čestoslavicu i mnoge druge.¹⁵

Park prirode Kopački rit bogat je raznovrsnom faunom sisavaca, ptica, gmazova, riba i beskralježnjaka. Prema dosadašnjim istraživanjima, na ovom području je zabilježeno prisustvo čak 55 različitih vrsta sisavaca, što predstavlja više od polovice ukupnog broja vrsta sisavaca koji se nalaze u fauni Hrvatske. Njegova raznolika močvarna staništa, uključujući nepregledne trščake, bare, poplavne šume i vlažne livade, pružaju optimalne uvjete za mnoge sisavce, kao što su obični jelen, obična srna, divlja svinja, divlja mačka, vidra, dabar, jazavac i druge vrste. Kopački rit je također iznimno poznat po svojoj bogatoj ptičjoj fauni. Na njegovom području obitava čak 300 različitih vrsta ptica, što čini 80% ukupnog broja vrsta ptica zabilježenih u Hrvatskoj. Od tih vrsta, više od 140 redovito gnijezdi ili povremeno boravi na ovom području. Neke od posebno zanimljivih vrsta uključuju sivu čaplju, bjelobradu čigru, velikog vranca i riječnog galeba, koje se gnijezde u velikim kolonijama. Što se tiče gmazova, u Kopačkom ritu su pronađene 10 različitih vrsta, uključujući kornjače, guštere i zmiје. To čini četvrtinu ukupnog broja vrsta gmazova zabilježenih u fauni Hrvatske. Raznovrsnost ribljeg svijeta također je značajna, s više od 50 različitih vrsta slatkovodnih riba poput riječnog šarana, štuke, soma i smuđa. Kopački rit također

---

¹⁴ Park prirode Kopački rit, <https://pp-kopacki-rit.hr/biljni-svijet/> (10.10.2023.)

¹⁵ Plan upravljanja Parkom prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_upravljanja.pdf (10.10.2023.)

obiluje beskralježnjacima, uključujući oblice, puževe, školjkaše, gujavice, pijavice, rakove i raznoliku skupinu kukaca, kao što su vretenači, kornjaši, leptiri i komarci. Također, na ovom području pronađena je jedinstvena forma školjkaša poznata kao *Unio tumidus kopaciensis*.¹⁶

4.1.7. Turističke staze, putovi i ceste

Na području Rita nalazi se poučno - edukativna staza bijeli lopoč ukupne duljine od približno 1200 metara, proteže se od Prijemnog centra Kopačkog rita do pristaništa Sakadaš. Ova staza vodi do Sakadaškog jezera i pristaništa brodova, za što je potrebno oko 20 minuta opuštajuće šetnje. Duž staze postavljene su informativne table s ilustracijama i opisima biljaka, životinja i karakteristika močvarnog staništa, kako bi približile i opisale bogat močvarni ekosustav. Na raspolaganju su i odmorišta na kojima se može predahnuti i promatrati okolinu, doživljavajući "močvaru u malom". Za korištenje ove staze bez pratnje vodiča Parka, samo je potrebno kupiti osnovnu ulaznicu za Park.¹⁷

4.2. Smještajni kapaciteti

Kopački rit, jedan od najljepših prirodnih kompleksa u Hrvatskoj i Europi, privlači brojne posjetitelje koji žele doživjeti netaknutu prirodu, bogatstvo flore i faune te jedinstveni ekosustav. Kako bi se potpuno uživalo u prirodnim čarima Kopačkog rita, važno je pronaći udoban smještaj u blizini ovog parka. Bilje, Vardarac i Kopačevo su tri naselja koja okružuju Park prirode i nude raznolike mogućnosti smještaja. Ova mjesta u svojoj smještajnoj ponudi nude apartmane, kuće za odmor, ville, pansioni, OPG – ove, razna seljačka domaćinstva i jednu eko kuću.

---

¹⁶ Park prirode Kopački rit, <https://pp-kopacki-rit.hr/zivotinjski-svijet/> (10.10.2023.)

¹⁷ Park Prirode Kopački rit, <https://pp-kopacki-rit.hr/setnja-setnicom-bijelog-lopoca/> (25.10.2023)

Slika 5. Restoran „Didin konak“

Izvor: Didin konak, <https://www.didinkonak.hr> (9.10.2023.)

U mjestu Kopačevo, koje se nalazi blizu Parka prirode Kopački rit, nalazi se jedan od najpoznatijih restorana „Didin konak“ koji nudi i uslugu smještaja. U restoranu posjetitelji mogu kušati tradicionalna jela s ovog podneblja te se u ponudi nalaze apartmani sa četiri zvjezdice koji mogu primiti 18 osoba. Osim udobnog smještaja, u okolini restorana nalazi se dječje igralište za najmlađe i stazu za boćanje za one malo starije. Za avanturiste i obitelji nude bicikle koje posjetitelji mogu koristiti za istraživanje biciklističkih staza koje prolaze kroz cijeli Kopački rit kako bi doživjeli predivnu Baranju. Također, organiziraju i šetnje po eko stazama i vožnje brodom ili čamcem duž Dunavskih rukavaca.¹⁸

4.3. Turistički promet

U priloženoj Tablici 1. prikazan je broj posjetitelja prisutnih na programima održanim u Kopačkom ritu od 2019. do 2020. godine. Jasno je vidljiva razlika u broju posjetitelja prije i poslije pojave pandemije virusa COVID-19. Prije same pandemije, Park prirode je pružao raznolike specijalizirane programe koji su privukli otprilike 50% posjetitelja u usporedbi s cjelogodišnjim turističkim prometom. Tijekom sljedeće dvije godine, broj posjetitelja je opao, no u 2020. godini broj premašuje čak i onaj iz 2019., što ukazuje na to da bi broj posjetitelja mogao rasti u nadolazećim godinama.

---

¹⁸ TZ Bilje, <https://tzo-bilje.hr/smjestaj/didin-konak/> (8.10.2023.)

Tablica 1. Broj posjetitelja prisutnih na programima od 2019. do 2022. godine

Godina Program	2019.	2020.	2021.	2022.
Osnovna ulaznica	12346	9804	14028	7137
Izleti brodom	/	7786	20282	26255
Izleti čamcem	/	547	660	304
Vožnja vlakićem	6806	176	80	165
Rekreativni ribolov	1885	2139	1220	1341
Obilazak PEC Tikveš	/	/	/	8265
Ostali specijalizirani programi	20892	91	53	2615
Ukupno:	41929	20543	36313	46082

Izvor: prilagođeno prema Izvještajima o ostvarenju godišnjih programa 2019.-2022.

Važno je napomenuti da osim tijekom zimskog perioda kada dolazi do značajnijeg pada posjetitelja, sezona posjeta Parku prirode ne pokazuje značajne sezonske oscilacije. To ukazuje na snažan potencijal za razvoj usluga koje će bolje odgovarati interesima i profilu posjetitelja u Parku prirode Kopački Rit (Vučevilović i Vištica, 2016).

4.4. Analiza prezentacije turističke ponude u sredstvima komunikacije

U današnjem digitalnom dobu, turistička industrija se oslanja na raznolike kanale komunikacije kako bi privukla pažnju potencijalnih posjetitelja i promovirala svoju ponudu. Analiza prezentacije turističke ponude, poput brošura, internetskih stranica i društvenih mreža, ključna je za uspješnu promociju destinacija. U ovom odlomku ćemo se posvetiti analizi načina na koje je Kopački rit predstavljen u navedenim medijima. Ova analiza pružit će nam uvid u način na koji se park prezentira potencijalnim posjetiteljima te naglasiti važnost kvalitetne promocije za očuvanje prirodnog bogatstva i privlačenje turističkog interesa u ovom jedinstvenom ekosustavu.

Slika 6. Naslovna stranica brošure

Izvor: Park prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/Brošura-Kopački-rit-Srce-Dunava_HR.pdf (9.10.2023.)

Što se tiče brošura, na web stranici Parka prirode Kopački rit može se naći jedna brošura o Parku, koja je napisana na četiri strana jezika, odnosno na hrvatskom, engleskom, njemačkom i mađarskom. U ovoj brošuri mogu se naći informacije o parku prirode, aktivnostima te projektima, kao i kontakt i način kupnje ulaznica.¹⁹

Kopački rit predstavlja svoju bogatu turističku ponudu putem različitih medija i kanala komunikacije. Njihova službena web stranica, koja je ujedno i primarni izvor informacija za ovaj rad, pruža opsežne informacije o parku, njegovim atrakcijama i aktivnostima. Ona služi kao virtualna vrata kroz koja posjetitelji mogu ući u svijet Kopačkog rita. Osim toga, Kopački rit održava aktivan prisustvo na društvenim mrežama, posebno na Facebooku i Instagramu. Njihovi profili na ovim platformama redovito objavljuju informacije, slike i priče koje pomažu u promociji parka. Važno je napomenuti da su objave na društvenim mrežama česte i ažurne, što omogućuje posjetiteljima da budu u tijeku s najnovijim događanjima, vijestima i fotografijama iz parka. Ovakav pristup omogućuje interakciju s publikom i potiče interes za posjet Ritu, stvarajući time snažnu online zajednicu zaljubljenika u prirodu i ljude koji su željni istražiti ovu izvanrednu prirodnu oazu.

¹⁹ Park prirode Kopački rit, <https://pp-kopacki-rit.hr/publikacije/> (8.10.2023.)

5. GLAVNA OBILJEŽJA TURISTIČKE PONUDE BARANJE

Baranja, regija smještena na sjeveroistoku Hrvatske, predstavlja pravi biser kontinentalnog turizma. Ova pitoma zemlja, obavijena bogatom poviješću i prirodnom ljepotom, pruža posjetiteljima nevjerojatan spoj tradicije, kulture i prekrasnog okoliša. Turistička ponuda Baranje privlači sve one koji traže jedinstvene doživljaje, bilo da su zaljubljenici u prirodu, ljubitelji vina, entuzijastični zaljubljenici u kulturu ili gurmani željni autentičnih gastronomskih užitaka. Ovo područje nudi mnogo različitih aktivnosti i doživljaja koji će zadovoljiti širok spektar interesa i ukusa putnika. Od netaknute prirode i bogate kulturne baštine do vrhunskih vinskih tura i gastronomskih delicija, Baranja ima nešto za svakoga. U nastavku ćemo istražiti ključne elemente ove jedinstvene turističke destinacije i pružiti vam uvid sve što ona nudi.

5.1. Eno – gastronomski turizam

Povijest eno-gastronomskog turizma u Baranji duboko je ukorijenjena u dugu tradiciju vinogradarstva i kulinarske umjetnosti. Vinova loza uspijeva u ovom području zahvaljujući povoljnoj kombinaciji klimatskih i geografskih čimbenika. Kontinentalna klima, obilje sunčeve svjetlosti, te raznolika tla koja uključuju ilovaču, šljunak i crvenu zemlju stvaraju idealne uvjete za rast vinove loze. Ova regija ima bogatu povijest vinarstva koja seže unatrag tisućama godina, od rimskih vremena preko osmanske vlasti do razdoblja Habsburške Monarhije. Danas, Baranja privlači posjetitelje svojim vinskim turama, degustacijama, autentičnim baranjskim jelima i manifestacijama posvećenim hrani i vinu, čineći je nezaobilaznom destinacijom za eno-gastronomski turizam.

5.1.1. Restoran i vinarija Josić

Restoran i vinarija Josić smješteni su u srcu Baranje, Hrvatska, i predstavljaju destinaciju za ljubitelje vina i vrhunske gastronomije. Restoran Josić nudi autentične baranjske specijalitete, pripremljene s lokalnim sastojcima i pažljivo usklađene s njihovim vinima. Ovdje možete uživati u gastronomskim delicijama kao što su baranjski kulen, riblji specijaliteti i različite tradicionalne juhe. Vinarija Josić poznata je po izvrsnim vinima, uključujući crna i bijela vina, od kojih se ističe

graševina, frankovka, cabernet sauvignon i mnoge druge sorte. Vinarija nudi i ture i degustacije, gdje posjetitelji mogu istražiti proizvodne procese i kušati raznovrsna vina. Ovdje se strast prema vinogradarstvu i vinima prenosi kroz generacije obitelji Josić, čime se osigurava kvaliteta i autentičnost svakog gutljaja. Restoran i vinarija Josić pružaju izvanredno iskustvo koje kombinira bogatu kulinarsku ponudu s vrhunskim vinima u predivnom baranjskom okruženju.²⁰

5.1.2. Vina Belje

Vina Belje su vina koja potječu iz Baranje, Hrvatska, i predstavljaju poznatu vinariju s bogatom tradicijom i kvalitetom vina. Vinarija Belje nudi širok raspon vina, uključujući bijela, crna i rose vina, koja se proizvode iz različitih sorti vinove loze. Graševina, frankovka i cabernet sauvignon neki su od istaknutih sorti koje se uzgajaju u vinogradima Belja. Vina Belje poznata su po svojoj izvanrednoj kvaliteti, jasnom izražaju terroira Baranje i stručnosti vinara. Posjetitelji mogu uživati u raznim vinskim turama i degustacijama, pružajući priliku da istraže raznolikost i karakter svake sorte vina. Belje je također poznato po svojim vinogradima i vinogradima koji se prostiru prekrasnim baranjskim krajolicima. Ova vinarija predstavlja spoj tradicije i suvremenih tehnologija kako bi stvorila vrhunska vina koja osvajaju nepce ljubitelja vina diljem svijeta.²¹

5.1.3. Restoran Baranjska kuća

Etno restoran "Baranjska kuća" je dio obiteljskog imanja Škrobo, smještenog u etno selu Karanac u Baranji. Ovaj restoran nudi pravu gastro avanturu, predstavljajući klasične baranjske delicije kao što su fiš paprikaš, čobanac, šaran na rašljama i perkelt od soma. Ono što ovaj restoran čini posebnim su i zaboravljeni recepti, kao što su puževi u umaku od kopriva, grah gulaš pripremljen u tradicionalnom zemljanom loncu na otvorenoj vatri, pečeni bagremov i bazgin cvijet, te dimljena štika. Svi sastojci koriste se iz lokalnog okoliša. Domaćini ovog restorana svakodnevno sakupljaju jaja od vlastitih kokoši, koja se zatim ručno koriste za pripremu tjestenine za juhu i fiš. Domaći kruh peče se svakodnevno u tradicionalnim zemljanim krušnim pećima uz otvorenu vatru. Za dodatnu autentičnost, većina jela priprema se pred gostima, što stvara poseban doživljaj.

---

²⁰ Restoran i vinarija Josić, <https://josic.hr> (13.10.2023.)

²¹ Vina Belje, <https://shop.belje.hr> (13.10.2023.)

Jelovnik se redovito nadopunjuje svježim, lokalnim, sezonskim namirnicama, omogućavajući gostima da uživaju u pravom okusu Baranje i njezine tradicije. Restoran se redovito isticao među najboljih 100 restorana Hrvatske i to šest puta. Nedaleko od restorana, prostire se Ulica zaboravljenog vremena, koja predstavlja rijedak vremenski svjedok onoga što se danas rijetko gdje može doživjeti. Na tom mjestu, posjetitelji mogu zaviriti u prošlost jer je oživljeno baranjsko selo iz 1920-ih godina. Na ovom autentičnom području nalazi se pet stogodišnjih ambara, kuća od blata, stari vagon i rekonstruirani mlin. Na ovim lokacijama posjetitelji mogu vidjeti sve što je bilo karakteristično za baranjska sela tog vremena, uključujući klomparske, tkalačke, lončarske i bačvarske radionice. Također, tu su i mlin, kovačnica, brijačnica te mala seoska krčma "Pod kruškom".²²

5.2. Cikloturizam

Cikloturizam u Baranji pruža nevjerojatno iskustvo za ljubitelje bicikala. Ova prekrasna regija istočne Hrvatske nudi obilje biciklističkih staza koje vode kroz slikovite vinograde, pitoreskna sela i bogata polja. Teren je uglavnom ravan, čineći ga idealnim za biciklističke ture različite težine, a ravnomjerno razmješteni restorani, vinarije i etno kuće nude priliku za okrepu i istraživanje autentične baranjske kuhinje. Cikloturizam u Baranji također vam omogućuje da istražite prirodne ljepote regije, uključujući Kopački rit, močvarno područje bogato divljim životinjama. Bez obzira jeste li rekreativni biciklist ili strastveni avanturist, Baranja će vas očarati svojom gostoljubivošću i prekrasnim pejzažima koji se protežu između vinograda i pšeničnih polja.

Cikloturistička ponuda i infrastruktura na području Osječko-baranjske županije uglavnom se koncentrirala duž EuroVelo ruta. Iako postojeći cikloturistički sadržaji nisu zanemarivi, daleko su od ciljanog standarda. Nažalost, nijedan smještajni objekt nema službenu oznaku "bike&bed" sukladno pravilnicima o kategorizaciji hotela, no mnogi objekti imaju kapacitete za prihvataj cikloturista i pohranu bicikala. Na području županije postoje dva biciklistička kampa, poput "Camping Suza Baranje" u Suzi i biciklističkog kampa u Osijeku koji je namijenjen događanjima poput "Pannonian Challenge". Također, postoji mogućnost smještaja cikloturista u kampovima poput "Zlatna školjka" u Kopačevu i "Kamp Borovik" uz jezero Borovik. U regiji postoje različite rent-a-bike usluge, uključujući jednu unutar kampa u Suzi. Općina Bilje ističe se kao vodeća općina

---

²² Gastronom.hr, <https://www.gastronaut.hr/restorani/osjecko-baranjska-zupanija/karanac-31315/baranjska-kuca/5327/> (13.10.2023.)

s najrazvijenijom cikloturističkom ponudom u Osječko-baranjskoj županiji. Nudi informativne ploče i dodatne sadržaje na odmorima, te ima nekoliko smještajnih objekata koji su prilagođeni za cikloturiste. Ovi smještajni objekti također pružaju usluge kao što su iznajmljivanje bicikala i dijeljenje bicikala (bike-share sustavi), informativne brošure i karte te usluge popravka bicikala. Općina Kneževi Vinogradi također nudi sustav iznajmljivanja bicikala i pruža usluge popravka bicikala te informativne materijale za cikloturiste.²³

5.4. Turizam temeljen na prirodi

Baranja, čaroban kutak istočne Hrvatske, privlači sve više posjetitelja zahvaljujući svojoj iznimnoj prirodnoj raznolikosti. Turizam temeljen na prirodi cvijeta u ovoj regiji koja obiluje jedinstvenim ekosustavima. Kopački Rit, najveći močvarni park u Europi, nudi nevjerojatno bogatstvo flore i faune, a posjetitelji mogu istraživati njegove čarobne vodene putove. Pješaćenje, biciklizam i promatranje ptica čine ovu regiju privlačnom za ljubitelje prirode. Osim toga, ruralni objekti za odmor nude priliku za opuštanje u prirodnom okruženju. Aktivnosti na otvorenom, kao što su ribolov i lov, čine Baranju destinacijom za one koji žele istražiti prirodne ljepote i otkriti skrivene dragulje ove regije.

5.4.1. Eko Center Zlatna Greda

Eko Center Zlatna Greda je spoj prekrasne prirode, gastronomije i aktivnog odmora. Ovdje možete iskusiti različite uzbuđenja, timske aktivnosti i uživati u okusima baranjskih i slavonskih jela. Nalazi se u Baranji, blizu Parka prirode Kopački Rit. Bivša upravna zgrada pustare Zlatna Greda sada je preuređena u edukacijski centar i izletničku destinaciju s raznim sadržajima koji će vaš boravak pretvoriti u nezaboravno iskustvo. Posjetitelji mogu istraživati divljinu pješice ili biciklom, promatrati ptice i divlje životinje uključujući one u Kopačkom ritu, te veslati duž vodenih staza. Kućica na drvetu pruža jedinstveni doživljaj, dok druženje s konjima i adrenalinski park čine aktivnosti još uzbudljivijima. Osim toga, centar nudi i mogućnost organizacije konferencija, seminara, te druženja i proslava u prekrasnom prirodnom okruženju.²⁴

---

²³ Operativni plan razvoja cikloturizma Osječko-baranjske županije, https://www.obz.hr/hr/pdf/2018/8_sjednica/08_2_operativni_plan_razvoja_cikloturizma.pdf (16.10.2023.)

²⁴ TZ Baranje, <https://tzbaranje.hr/smjestaj/hoteli-i-hosteli/zlatna-greda/>, (8.10.2023.)

5.2. Aktivnosti koje se nalaze u Parku prirode Kopački rit

Park prirode Kopački rit, smješten na sjeveroistoku Hrvatske, predstavlja jedan od najdragocjenijih prirodnih bisera ovog područja. Ovaj netaknuti prirodni kompleks, koji se prostire na više od 23 tisuće hektara, bogat je raznovrsnom florom i faunom, te pruža nevjerojatne mogućnosti za istraživanje i rekreaciju u prirodi. U okviru tog jedinstvenog ekosustava, posjetitelji mogu uživati u brojnim aktivnostima koje omogućavaju uvid u bogatstvo i ljepotu prirodnog svijeta Kopačkog rita. Ovaj odlomak će vam detaljnije predstaviti neke od najzanimljivijih aktivnosti koje se nude u ovom prekrasnom parku prirode.

Neke od tih aktivnosti koje se nude u ovom parku prirode su plovidba brodom i plovidba čamcem, izlet kanuom, promatranje ptica, odlazak u prezentacijsko – edukacijski centar Tikveš, šetanje poučno – edukativnom stazom „Bijeli lopoč“, rekreativni ribolov, a u devetom ili desetom mjesecu posjetitelji mogu slušati riku jelena u parku.

Aktivnosti koje se nude u Parku prirode Kopački rit pružaju posjetiteljima priliku da dublje urone u svijet prirode. Plovidba brodom ili čamcem omogućuje im da istraže vodene staze i uživaju u predivnim pejzažima. Izleti kanuom donose intimniji doživljaj rijeka i jezera. Promatranje ptica otvara prozor u fascinantan svijet ptica močvarica, a prezentacijsko-edukacijski centar Tikveš pruža znanstvene uvide u prirodne procese. Poučno-edukativna staza "Bijeli lopoč" omogućuje gostima da se educiraju o biljnom svijetu i životinjama ovog ekosustava. Rekreativni ribolov je prilika za opuštanje uz vodu i potragu za ribarskim trofejima. Ako posjetite park u devetom ili desetom mjesecu, možete doživjeti jedinstveni zvuk rike jelena koji doprinosi jedinstvenom iskustvu prirode. Sve ove aktivnosti čine Park prirode Kopački rit iznimno privlačnim odredištem za ljubitelje prirode i avanturiste, pružajući im priliku da stvore trajne uspomene i dublje razumijevanje prirodnog bogatstva ovog prekrasnog područja.²⁵

---

²⁵ Park prirode Kopački rit, <https://pp-kopacki-rit.hr/ponuda-parka/> (8.10.2023.)

6. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE

U ovom dijelu sažeto se opisuje primijenjena metodologija tijekom provedbe empirijskog istraživanja. Nakon provođenja anketnom upitnika usmjerenog prema vlasnicima ili direktorima turističkih subjekata u području Baranje, analiziraju se kvalitativni podaci, čiji su rezultati prikazani u drugom dijelu poglavlja.

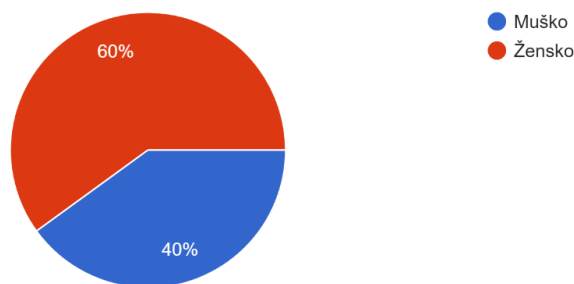
6.1. Metodologija istraživanja

Cilj ovog istraživanja je procijeniti stupanj zastupljenosti atributa Parka prirode Kopački rit u ponudi turističkih subjekata na području Baranje. Fokus istraživanja usmjeren je na analizu veze između Parka prirode Kopački rit i ponude turističkih subjekata. Također, važan aspekt istraživanja je procjena doprinosa koje atributi Parka prirode donose tim subjektima. Istraživanje je prevedeno putem online anketnog upitnika pod nazivom "Zastupljenost atributa Parka prirode Kopački rit u turističkoj ponudi subjekata na području Baranje". Online istraživanje provedeno je u razdoblju od 3. do 10. studenog 2023. putem Google obrasca. Anketa je bila namijenjena isključivo direktorima ili vlasnicima turističkih subjekata na području Baranje. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 10 ispitanika koji su odgovarali na 13 pitanja. Pitanja u anketi su podijeljena u dva slijeda. Prva četiri pitanja postavljena su kako bi se utvrdila demografska struktura ispitanika. Ostala pitanja usmjerena su na ispitivanje veze između Parka prirode Kopački rit i njegovih atributa i turističkih subjekata koji se nalaze u Baranji.

6.2. Interpretacija dobivenih rezultata

U ovom poglavlju analiziraju i tumače se rezultati istraživanja o zastupljenosti Parka prirode Kopački rit u turističkoj ponudi Baranje. Svrha je istražiti dublje značenje prikupljenih podataka, razumjeti odnose između Parka i turističkih subjekata te donijeti zaključke o doprinosu Parka prirode toj turističkoj regiji.

Grafikon 1. Spol ispitanika

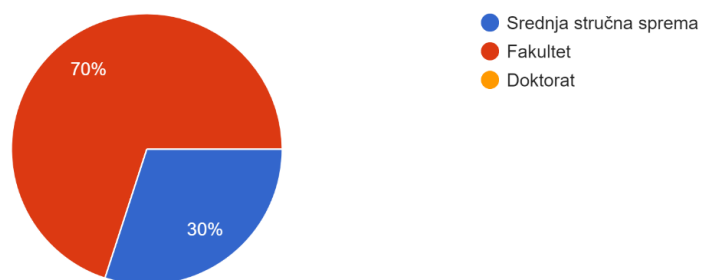

Izvor: izrada autora

U istraživanju sudjelovali su vlasnici turističkih subjekata, na Grafikonu 1. vidljivo je kako je 60% ispitanika ženskog spola, dok je 40% muškog spola. Ovi rezultati ukazuju na prisutnost značajnog broja ženskih vlasnica turističkih subjekata u našem istraživanju. To sugerira važnost uključivanja različitih spolova u analizu perspektiva i iskustava vlasnika turističkih subjekata, što može obogatiti razumijevanje i pristup temi istraživanja. Spolna raznolikost u uzorku doprinosi širem i uravnoteženijem analitičkom okviru.

Ispitanici istraživanja obuhvatili su širok raspon dobnih skupina, s godinama koje se kreću od 27 do 69 godina. Ova raznolikost dobnih skupina uključenih u istraživanje omogućila je bogatiju perspektivu i razumijevanje teme. Različite dobi sudionika pružaju nam šire uvide u percepciju i prakse vlasnika turističkih subjekata na području Baranje, doprinoseći dubljem razumijevanju istraživane teme iz različitih životnih iskustava.

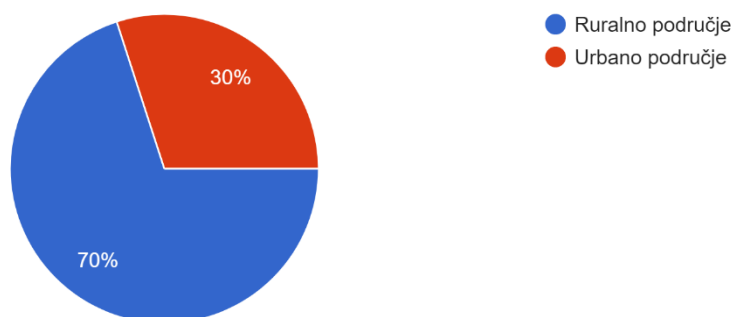
Grafikon 2. Stručna sprema ispitanika

Izvor: izrada autora

Grafikon 2. prikazuje obrazovni profil vlasnika turističkih subjekata na području Baranje, sudionika našeg istraživanja. Očitavši podatke s grafa, primjećujemo značajnu raznolikost u obrazovanju među ispitanicima. Velika većina, točnije 70% vlasnika, posjeduje fakultetsko obrazovanje, sugerirajući visoku razinu stručnosti i potencijalnu prednost u upravljanju turističkim subjektima. Suprotno tome, 30% ispitanika ima srednju stručnu spremu, što ukazuje na prisutnost vlasnika s različitim obrazovnim pozadinama. Ovo raznoliko obrazovanje među vlasnicima turističkih subjekata može pridonijeti raznolikim pristupima i strategijama u turističkoj industriji Baranje. Bitno je napomenuti da nijedan od ispitanika nema doktorat, što predstavlja ograničenje u postignutoj razini obrazovanja među vlasnicima, no istodobno potiče raznolikost perspektiva i pristupa u sektoru turizma na tom području.

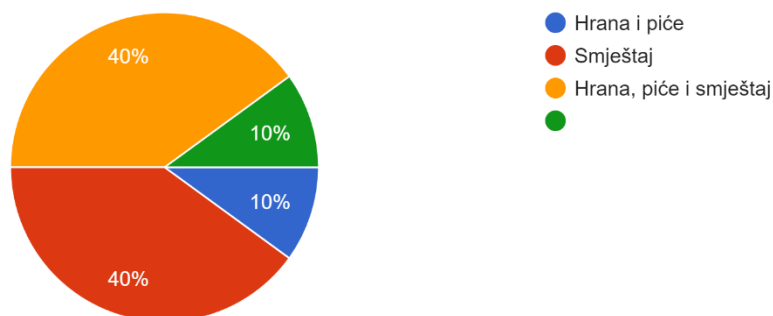
Grafikon 3. Mjesto stanovanja ispitanika

Izvor: izrada autora

Grafikon prikazuje mjesto stanovanja ispitanika u našem istraživanju. Većina ispitanika, točnije 70%, živi na ruralnom području, dok preostalih 30% stanuje na urbanom području. Ovaj podatak ukazuje na značajnu raznolikost između vlasnika turističkih subjekata u Baranji u smislu njihova mjesta stanovanja. Ruralni vlasnici mogu imati dublje razumijevanje potreba i specifičnosti turističke ponude na ruralnim područjima, dok urbanim vlasnicima može biti karakteristično razumijevanje potreba urbanih turista.

Grafikon 4. Vrste usluga turističkih subjekata

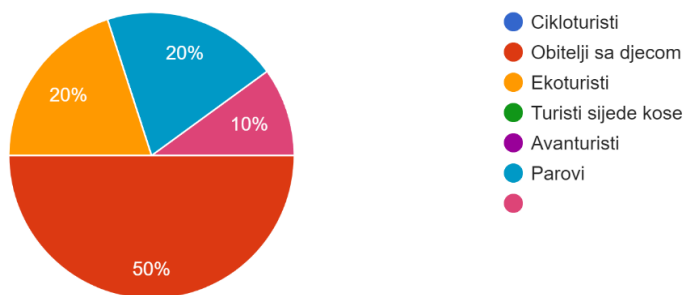

Izvor: izrada autora

Grafikon 4. prikazuje značajnu raznolikost ponude turističkih subjekata na području Baranje. Prema prikazanim podacima, 40% tih subjekata pruža cjelovite usluge hrane, pića i smještaja, što sugerira da su sposobni zadovoljiti potrebe posjetitelja koji traže sveobuhvatno iskustvo tijekom boravka u Kopačkom ritu. S druge strane, isti postotak subjekata, 40%, fokusira se isključivo na pružanje usluga smještaja. Ova kategorija subjekata može privući goste koji se žele usredotočiti na istraživanje prirode i okoline Kopačkog rita, te pružiti im udoban smještaj. Dodatnih 10% subjekata usmjerava se na pružanje usluga hrane i pića, što može zadovoljiti potrebe posjetitelja koji uživaju u lokalnim jelima i pićima tijekom posjeta prirodi. Zadnjih 10% subjekata pruža različite turističke usluge, obogaćujući iskustvo posjetitelja u Kopačkom ritu. Raznoversna ponuda tih subjekata otvara mogućnosti za različite aktivnosti i atrakcije koje dodatno obogate iskustvo posjetitelja u ovom jedinstvenom prirodnom okruženju.

Ispitani turistički subjekti nalaze se na različitim udaljenostima od ovog prirodnog rezervata, što odražava različite izazove i mogućnosti s kojima se susreću u pružanju usluga. Ovi rasponi udaljenosti variraju od samo 500 metara pa sve do 40 kilometara, što pruža kontekst za razumijevanje kako Park prirode Kopački rit igra različite uloge u turističkoj ponudi Baranje, ovisno o udaljenosti subjekata od samog parka.

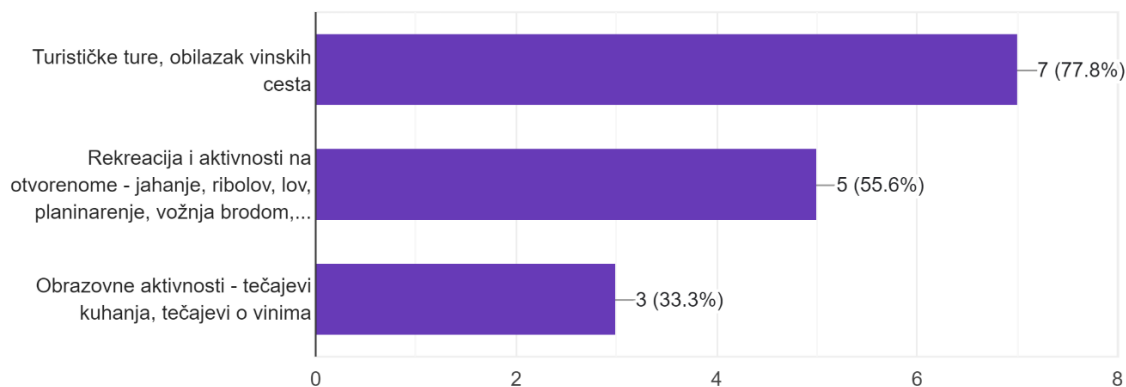
Grafikon 5. Dominantna skupina na koju su turistički subjekti fokusirani

Izvor: izrada autora

Grafikon 5. prikazuje dominantne skupine gostiju na koje se ispitaní turistički subjekti u Baranji fokusiraju. Prema prikazanim podacima, 50% subjekata usmjerava svoje usluge na obitelji s djecom, što sugerira naglasak na obiteljskom iskustvu u ovom prirodnom okruženju. Dodatnih 20% subjekata privlači ekoturiste, dok isti postotak odnosi se na parove, nudeći im priliku za romantične trenutke u prirodi Baranje. Nadalje, važno je napomenuti da nitko od subjekata nije izričito usmjeren na cikloturiste, turiste sijede kose i avanturiste. Ovi podaci ukazuju na priliku za razvoj turističke ponude usmjerene prema ovim specifičnim skupinama posjetitelja u regiji Kopačkog rit. Ovaj grafikon pomaže u razumijevanju kako turistički subjekti prilagođavaju svoje usluge i ponudu kako bi zadovoljili potrebe i interese različitih skupina gostiju koji dolaze u istraživanje prirode i ljepote Kopačkog rita.

Grafikon 6. Dodatne aktivnosti koje turistički subjekti nude

Izvor: izrada autora

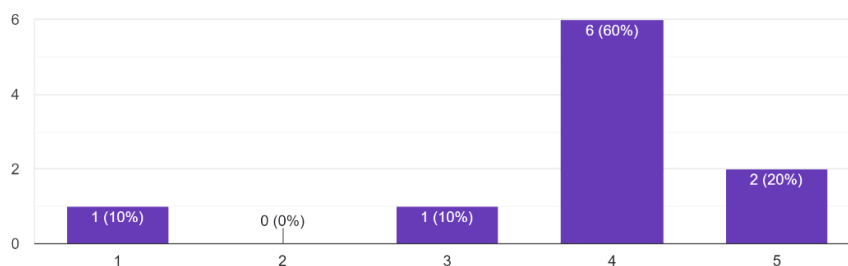

Grafikon 6. prikazuje raznovrsnost dodatnih aktivnosti i usluga koje turistički subjekti u Baranji nude posjetiteljima. Istraživanje je pokazalo da turistički subjekti nude različite aktivnosti kako bi obogatili iskustvo svojih gostiju. Najčešće pružane usluge uključuju turističke ture i obilaskе vinskih cesta, koje nudi sedam subjekata. Također, pet subjekata fokusira se na rekreaciju i aktivnosti na otvorenome poput jahanja, ribolova, lova, planinarenja i vožnje brodom. Nadalje, tri subjekta pružaju obrazovne aktivnosti poput tečajeva kuhanja i tečajeva o vinima. Ova raznovrsnost dodatnih aktivnosti i usluga pruža posjetiteljima mogućnost da obogate svoje iskustvo u Baranji, posebno kada je u pitanju istraživanje prirode Kopačkog rita. Posjetitelji imaju priliku sudjelovati u različitim aktivnostima i stjecati nova znanja, pridonoseći time sveukupnom turističkom doživljaju i obogaćujući njihovo razumijevanje prirodnog okoliša i kulture tog područja. Ove raznolike usluge i aktivnosti čine Kopački rit privlačnim odredištem za različite skupine posjetitelja s različitim interesima i preferencijama.

Vrijeme dostupnosti usluga turističkih subjekata koji se temelje na atributima Parka prirode Kopački rit izuzetno varira. Dva subjekta nude svoje usluge od trećeg do jedanaestog mjeseca, što odražava sezonsku prirodu Parka prirode i privlačnosti različitih godišnjih doba za posjetitelje. Četiri subjekta, s druge strane, pružaju svoje usluge tijekom cijele godine, što je znakovito jer omogućava kontinuirano iskustvo za posjetitelje koji dolaze u bilo koje vrijeme. Dodatna četiri subjekta nudi usluge po dogovoru, što može biti korisno za posjetitelje koji žele prilagođeno iskustvo ili planiraju posjetiti Kopački rit izvan uobičajene sezone. Ovi podaci ukazuju na priliku za prilagodbu i raznolikost u pristupu posjetiteljima, uzimajući u obzir različite potrebe i zahtjeve koji se javljaju kod istraživanja ovog prekrasnog prirodnog rezervata.

Ispitivanje utvrđivanja dolaze li posjetitelji ciljano kod turističkih subjekata ili nakon što su prethodno posjetili Kopački rit pokazalo je značajnu varijaciju. Istraživanje pokazuje kako tri turistička subjekta ne barataju sa tim podacima, 40-50% posjetitelja dvaju subjekata ranije je posjetilo Rit, dok kod ostalih pet subjekata taj postotak varira od 70 do gotovo 100. Ovi podaci ukazuju na različite razine upoznatosti i prethodnih iskustava posjetitelja s ovim prirodnim rezervatom. Za turističke subjekte ovo ima značajne posljedice jer moraju pristupiti različitim očekivanjima i interesima posjetitelja. Oni koji su već posjetili Park mogu tražiti naprednije ili specijalizirane usluge, dok će novi posjetitelji tražiti osnovne informacije i orijentaciju. Ovi podaci podcrtavaju potrebu za prilagodbom turističke ponude kako bi se zadovoljile različite potrebe i preferencije posjetitelja, čime se omogućava bogato iskustvo za sve goste.

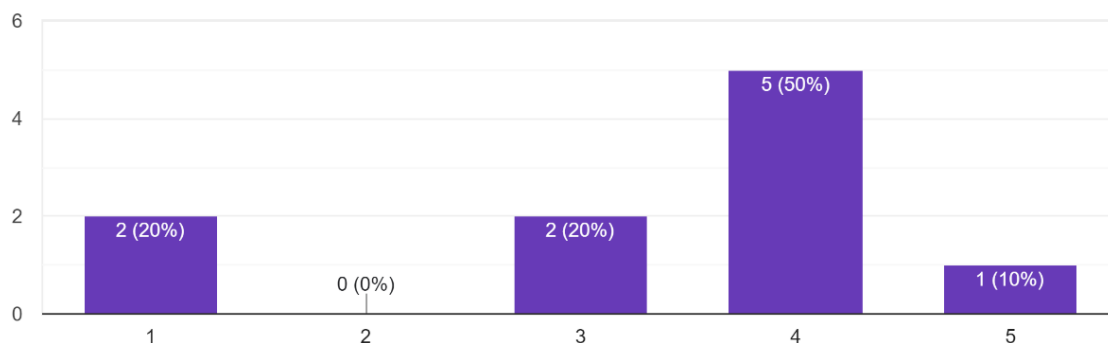
Grafikon 7. Ocjena potražnje usluga zasnovanim na atributima PP Kopački rit

Izvor: izrada autora

Grafikon 7. prikazuje potražnju posjetitelja turističkih subjekata za uslugama temeljenim na atributima Parka prirode Kopački rit u usporedbi s drugim uslugama. Većina posjetitelja, njih 80%, ocjenjuje potražnju ovih usluga ocjenom 4 i 5, sugerirajući izuzetno visoku potražnju. 10% daje ocjenu 3, što znači umjerenu potražnju, dok 10% daje ocjenu 1, što ukazuje na nisku potražnju. Ovi podaci jasno pokazuju da posjetitelji cijene usluge temeljene na atributima Kopačkog rita i da postoji značajan interes za tim uslugama. Ovo stvara povoljan okvir za turističke subjekte da dalje razvijaju i promoviraju usluge povezane s ovim prirodnim rezervatom.

Grafikon 8. Ocjena doprinosa usluga zasnovanim na atributima PP Kopački rit

Izvor: izrada autora

Grafikon 8. prikazuje ocjene turističkih subjekata u vezi s doprinosom usluga temeljenih na atributima Parka prirode Kopački rit u smislu noćenja i prihoda. Prema prikazanim podacima, 20% subjekata daje ocjenu 1, što sugerira niski doprinos. Dodatnih 20% subjekata ocjenjuje doprinos ocjenom 3, što označava umjeren doprinos. Većina subjekata, njih 60%, ocjenjuje doprinos ocjenom 4 i 5, sugerirajući izuzetno visoki doprinos. Ovi rezultati jasno pokazuju da većina turističkih subjekata prepoznaje i cijeni doprinos usluga temeljenih na atributima Parka prirode Kopački rit u smislu noćenja i prihoda. Ovo ukazuje na značajan doprinos koji Kopački rit pruža turističkoj ponudi Baranje, pridonoseći noćenjima i prihodima turističkih subjekata.

7. ZAKLJUČAK

Ovaj završni rad temelji se na analizi zastupljenosti atributa Parka prirode Kopački rit u turističkoj ponudi subjekata na području Baranje. Na temelju provedenog empirijskog istraživanja, koje uključuje anketni upitnik koji je namijenjen isključivo vlasnicima ili direktorima turističkih subjekata u svrhu detaljne analize stanja turizma u Baranji, dolazi se do nekoliko važnih zaključaka.

U završnom radu donose se ključni zaključci koji proizlaze iz analize zastupljenosti atributa Parka prirode Kopački rit u turističkoj ponudi subjekata na području Baranje. Prvo, Park prirode Kopački rit očito posjeduje značajan potencijal za razvoj turizma na tom području. Njegova prirodna raznolikost, koja uključuje bogat biljni i životinjski svijet te prekrasne krajolike, neosporno privlači brojne posjetitelje. Kopački rit omogućuje raznolika iskustva prirode koja su neodoljiva za turiste i ljubitelje prirode. Drugo, rezultati preliminarne ankete među vlasnicima turističkih subjekata pokazuju da su oni svjesni važnosti Kopačkog rita i atributa koje ovaj Park pruža. Većina ispitanika prepoznaje doprinos Parka prirode Kopački rit u privlačenju posjetitelja te povećanju potražnje za uslugama. To ukazuje na pozitivan stav subjekata prema ovom Parku. Treće, istraživanje je također pokazalo da posjetitelji turističkih subjekata prepoznaju vrijednost atributa Kopačkog rita. Visoka potražnja za uslugama temeljenim na ovom prirodnom rezervatu sugerira da posjetitelji cijene i aktivno traže iskustva povezana s Kopačkim ritom.

Svi ovi zaključci naglašavaju važnost očuvanja i održivog razvoja Parka prirode Kopački rit, koji ne samo da obogaćuje turističku ponudu Baranje već i pridonosi očuvanju prirode i ekosustava tog jedinstvenog područja. Sve navedeno ukazuje na potrebu daljnjeg razvoja turizma na temelju atributa Parka prirode Kopački rit. Održivo iskorištenje ovog prirodnog blaga može pridonijeti ekonomskom rastu i očuvanju prirode, čime se osigurava dugoročna korist za lokalno stanovništvo i očuvanje ove iznimne prirodne baštine. Uz to, važno je naglasiti da povezanost turističkih subjekata igra ključnu ulogu u ostvarivanju održivog turizma. Suradnja između lokalnih vlasti, ugostiteljskog sektora, turističkih agencija i drugih dionika omogućava optimalno iskorištavanje resursa, smanjenje negativnih utjecaja na okoliš te stvaranje autentičnih i kvalitetnih turističkih iskustava. Kroz međusobnu povezanost, turistički subjekti mogu postići ravnotežu između ekonomske dobiti i očuvanja prirodnog okoliša, pridonoseći dugoročnoj održivosti turističke destinacije.

8. POPIS LITERATURE

Članci:

1. Cvitan, L. (2014): Početne naznake o prostornoj raznolikosti klime šireg područja Parka prirode Kopački rit, Hrvatski meteorološki časopis, Vol. 48/49 No. 48/49, Državni hidrometeorološki zavod, Zagreb
2. Jaković, B., Tubić, D., Bakan, R. (2019): Tourism challenges of protected areas in Croatia. In Leko Šimić, M., & Crnković, B. (Eds.), 8th International scientific symposium economy of eastern Croatia – vision and growth (pp. 733-748). Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek.
3. Naglav, K., Martinović, N., Mrvica Mađarac, S. (2019): Ruralni turizam u Osječko-baranjskoj županiji – stanje i perspektive. U: Časopis za ekonomiku i politiku tranzicije Vol. 22 No. 44
4. Vučevilović, V., Vištica, B. (2016): Karakteristike posjetitelja i posjećenost parka prirode Kopački rit. U: Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, No. 22 str. 115-132

Radovi objavljeni na internetskim stranicama:

1. Ćurlin, H. (2018): Održivi turizam u zaštićenim područjima na primjeru Parka prirode Medvednica, Zadar, Sveučilište u Zadru,
file:///C:/Users/Administrator/Downloads/curlin_hrvoje_unizd_2018_diplo_sveuc.pdf
(9.10.2023.)
2. Jaković, B. (2023): Održivost turizma parkova prirode optimalnim korištenjem i umrežavanjem resursa, Opatija, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu,
<https://repository.fthm.uniri.hr/islandora/object/fthm%3A4494/datastream/PDF/view>
(9.10.2023.)
3. Vagaj, M. (2016): Nacionalni parkovi i parkovi prirode Republike Hrvatske i njihova prirodoslovna primjenjivost za učenike u primarnom obrazovanju, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet,

file:///C:/Users/Administrator/Downloads/vagaj_monika_ufzg_2016_diplo_sveuc.pdf
(9.10.2023.)

Razvojni dokumenti:

1. Izvještaji o ostvarenju godišnjih programa 2019.-2022., <https://pp-kopacki-rit.hr/godisnji-program/> (10.11.2023.)
2. Master plan turizma Osječko-baranjske županije, https://obz.hr/hr/pdf/savjetovanje_sa_zainteresiranom_javnoscju/2017/20170110_mp_obz_final_korekcije_z_javnu_raspravu_za_web.pdf (8.10.2023.)
3. Prostorni plan parka prirode Kopački rit, <https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Prostorno/Planovi/PPKopacki-rit-web/00-PPKopacki-rit-tekst.pdf> (7.10.2023.)
4. Plan upravljanja parkom prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/plan_upravljanja.pdf (7.10.2023.)
5. Park prirode Kopački rit, https://pp-kopacki-rit.hr/wp-content/uploads/2019/06/Brošura-Kopački-rit-Srce-Dunava_HR.pdf (9.10.2023.)
6. Operativni plan razvoja cikloturizma Osječko-baranjske županije, https://www.obz.hr/hr/pdf/2018/8_sjednica/08_2_operativni_plan_razvoja_cikloturizma.pdf (16.10.2023.)

Mrežna stranica:

1. Didin konak, <https://www.didinkonak.hr> (9.10.2023.)
2. Gastronom.hr, <https://www.gastronaut.hr/restorani/osjecko-baranjska-zupanija/karanac-31315/baranjska-kuca/5327/> (13.10.2023.)
3. Google forms, <https://forms.gle/ck66f3m68X5y7DYR9>, (12.10.2023.)
4. Park prirode Kopački rit, <https://pp-kopacki-rit.hr> (20.9.2023.)
5. Restoran i vinarija Josić, <https://josic.hr> (13.10.2023.)
6. TZ Bilje, <https://tzo-bilje.hr/smjestaj/didin-konak/> (8.10.2023.)
7. TZ Baranje, <https://tzbaranje.hr/smjestaj/hoteli-i-hosteli/zlatna-greda/>, (8.10.2023.)
8. Vina Belje, <https://shop.belje.hr> (13.10.2023.)

10. POPIS ILUSTRACIJA

Slike;

Slika 1. Položaj u širem smislu

Slika 2. Položaj u užem smislu

Slika 3. Posjedovno stanje

Slika 4. Vlasništvo zemljišta u Parku prirode Kopački rit prema Hrvatskim šumama d.o.o.

Slika 5. Restoran „Didin konak“

Slika 6. Naslovna stranica brošure

Tablice:

Tablica 1. Broj posjetitelja prisutnih na programima od 2019. do 2022. godine

Grafikoni:

Grafikon 1. Spol ispitanika

Grafikon 2. Stručna sprema ispitanika

Grafikon 3. Mjesto stanovanja ispitanika

Grafikon 4. Vrste usluga turističkih subjekata

Grafikon 5. Dominantna skupina na koju su turistički subjekti fokusirani

Grafikon 6. Dodatne aktivnosti koje turistički subjekti nude

Grafikon 7. Ocjena potražnje usluga zasnovanim na atributima PP Kopački rit

Grafikon 8. Ocjena doprinosa usluga zasnovanim na atributima PP Kopački rit

OBRAZAC 5

IZJAVA O AUTORSTVU

Ja,

Lucija Kger

izjavljujem da sam autor/ica završnog/diplomskog rada pod nazivom

Zastupljenost atributa Parka prirode Kopački rit u
turističkoj ponudi subjekata na području Baranje

Svojim vlastoručnim potpisom jamčim sljedeće:

- da je predani završni/diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija,
- da su radovi i mišljenja drugih autora/ica, koje sam u svom radu koristio/la, jasno navedeni i označeni u tekstu te u popisu literature,
- da sam u radu poštivao/la pravila znanstvenog i akademskog rada.

Potpis studenta/ice

Lucija Kger

OBRAZAC 6

ODOBRENJE ZA OBJAVLJIVANJE ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA U DIGITALNOM REPOZITORIJU

Ja, Lucija Jeger

dajem odobrenje za objavljivanje mog autorskog završnog/diplomskog rada u nacionalnom repozitoriju odnosno repozitoriju Veleučilišta u Virovitici u roku od 30 dana od dana obrane.

Potvrđujem da je za pohranu dostavljena završna verzija obranjenog završnog/diplomskog rada.

Ovom izjavom, kao autor navedenog rada dajem odobrenje i da se moj rad, bez naknade, trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim na sljedeći način (zaokružiti):

- a) Rad u otvorenom pristupu
- b) Rad dostupan nakon: _____ (upisati datum)
- c) Pristup svim korisnicima iz sustava znanosti i visokog obrazovanja RH
- d) Pristup korisnicima matične ustanove
- e) Rad nije dostupan (u slučaju potrebe dodatnog ograničavanja pristupa Vašem završnom/diplomskom radu, podnosi se pisani obrazloženi zahtjev).

U slučaju dostupnosti rada prethodno označeno od a) do d), ovom izjavom dajem pravo iskorištavanja mog ocjenskog rada kao autorskog djela pod uvjetima Creative Commons licencije (zaokružiti):

- 1) CC BY (Imenovanje)
- 2) CC BY-SA (Imenovanje – Dijeli pod istim uvjetima)
- 3) CC BY-ND (Imenovanje – Bez prerada)
- 4) CC BY-NC (Imenovanje – Nekomercijalno)
- 5) CC BY-NC-SA (Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima)
- 6) CC BY-NC-ND (Imenovanje – Nekomercijalno – Bez prerada)

Ovime potvrđujem da mi je prilikom potpisivanja ove izjave pravni tekst licencija bio dostupan te da sam upoznat s uvjetima pod kojim dajem pravo iskorištavanja navedenog djela.

Potpis studenta/ice

Lucija Jeger